

Megjelenik hetenkint háromszor a. m. keddén, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt.	o. é.
Félévre	5	50 kr.
Évnyegyedre	3	"
Egy órára	1	"

Szerkesztői szállás:

belső szénutca 131. szám.

Kiadó hivatal:

középtutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. a minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasenstein és Voglernél (Neuer Markt 11 szám.)
Poston: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyiteltéri cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s h-letés a kiadó-hivatalnál közölty'k.

Előfizetési felhívás

a „K. KÖZLÖNY” 1870-ki XV-dik évfolyamára.

A hirlapbélyeg eltörlése folytán lapunk árát leszállítjuk, mindamellett legéberebb figyelmet fordítunk szellemi beltartalmának gyarapítására.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10 frt.	o. ért.
Félévre	5	50 kr.
Évnyegyedre	3	"
Egy órára	1	"

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, méltóztassanak becses megrendeléseiket mielőbb megtenni.

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középtutcai könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Az előfizetési pénzek beküldésénél postautalványt kérünk használni, mely jutányosabb a levélben való pénzbeküldésnél.

A fő-pártközlöny — a párt-fővezér ellen.

¶ Nem mindig igaz a bölcs azon mondanása: nincs semmi új a nap alatt! Én, mint a journalistica egyik veterán közlegénye, azon hitben élttem eddig, hogy parlamentáris életben a fő-pártközlönyök, a párt-fővezérektől nyernek koronként inspirációt. A mi derék halunk e részben is egyébre tanított. Feljegyzem a „különös” rovat alá; de aligha valaha hasznát vehetem.

A „Magy. Polg.” decz. 29-kén megjelent 153-ik számában Tisza Kálmán maga tart szemlét a lefolyt 1869-ki országgyűlés eredménye felett, s e foglalkozása közben így nyilatkozik:

„ha annak elején azt mondta volna valaki, hogy oly kevés fog történni, a mily kevés történt, bizonynyal azzal vádoltatható volna, hogy meg akarja ingatni a bizalmat a kormány és a többség iránt.”

Mint tudjuk T. K. ezt tenni nem akarja! Azért tehát elősorolva, hogy a fűmei kérdés függőben van, s a határvidéki sincs az országhoz kapcsolva; hogy Erdélyben fennáll a Bach-sajtórendszabály; hogy a törvényhatóságok rendezése várat magára, s az adók reformja a jövő kérdése — sat. sat. így concludál:

„ha kivesszük a hirlapbélyeg megszüntetését, alig marad egyéb, mire, mint örvendetes eredményre, hivatkozni lehetne.”

Tisza K. így látván, saját szemüvegén át, a parlament 1869-ki munkálkodását, „szomorú eredmény”-t emleget és, szokása szerint, minden mulasztásért a Deák-pártot és a kormányt teszi felelőssé.

Ép arra igyekeztem magam felbátorítani, megkérdezni a balközép egyik fővezérét: hogyan és mily úton oldotta volna ő meg amugy kurtán és furcsán a „fűmei” és „határvidéki” kérdéseket? hogyan vélte volna elintézhetőnek oly rövid időszak alatt a törvényhatóságok rendezését és az adórendszer reformját? — melyekre mi, apró balandók, sok időt és még több munkát és buzgóságot véltünk szükségesnek, — midőn kezembe került a „Hon” decz. 29-diki száma, melyben e balközépi főlap egyik vezére, (Sz.) a „törvényhozás tekintélye” érdekében utasítja vissza a parlament ellen minden oldalról fölvetett hanyagsági vádat — „igy szólván:

„A ki a törvényhozás legközelebbi ülészetét csak felületese figyelmére is méltatta, be kell látnia e vádak igaztalanságát.”

A „Hon” tovább így folytatja:

„De az eredményeket tekintve is, nem lehet e két havi törvényhozói működést sem meddőnek, sem lassan mozgóknak nyilvánítani.”

(Sz.) az eredményeket ezekben sorolja elő: „országos tárgyalás alá kerültek a bírói felelősségről, teljes vallásszabadságról, hirlapbélyeg, botbüntetés

és eltörléséről szóló törvényjavaslatok; igen sok apróbb pénz-, kereskedelem és közlekedésügyi törvényjavaslat; tárgyalatott és szentesített az újoneozásra vonatkozó törvényjavaslat. És a mennyiben ezek életbe nem léphettek, nem a képviselőházon mult.” Ezután elmondja a „Hon” vezércikkirőle, hogyan vitatták meg az osztályok a 116. §-ból álló ipar-törvényjavaslatot; a vadászati t. javaslat is befejeztetett, s csak időhiány miatt nem jöhetek tárgyalás alá. A nagy horderejű interpellációk és indítványok „egész tömege jött a ház elé” így: a bankkérdés, legfels. számvevőszék, a zárszámadások vitája — — — „Szóval a legközelebbi ülészetek annyit végzett, mennyit csak ez idő alatt végezhetett;” — —

Itt és ezek után önként az a kérdés támad: a balközép főlapjának vezércikkirőle, vagy ugyanazon párt egyik fővezére szened-e optikai csalódásban.

A „Hon” (Sz.-ja) „határozottan visszautasítja” a parlament ellen fölvetett „hanyagsági vádat.” Tisza K. bár nemcsak a két utolsó havi, de az egész 1869-dik évi törvényhozás működéséről beszél, mégis sékélyli azt, mi ez idő alatt történt, de azért nem mondja el, a talabor hangjával: quorum ego pars magna fui!

T. K. szerint az 1869-ki éven át a hirlapbélyeg megszüntetése az egyedüli örvendetes eredmény: a „Hon” egész laistromát adja a tárgyalat és nagyrészt elfogadott üdvös törvényeknek, s így szól: a két utolsó havi parlamenti munkáról: „annyit végzett, mennyit ez idő alatt végezhetett.”

Szóval, a „Hon” még „a törvényhozás legközelebbi ülészetekét csak felületese figyelemre méltatókat is meggyőzni vélte az által, ha a törvényhozás munkálkodását részletesen előadja és hangsúlyozza, hogy ha ez mind életbe nem léphetett is, az „nem a képviselőházon (hol t. i. nemcsak a balpárt ül, de a Deák-párti többség is számít valamit) mult,” s ezért még hanyagságot sem vethetni szemére: — Tisza Kálmán ellenben, bár jól tudja, mi okon vannak függőben az általa elősorolt nagy közjogi és reformkérdések, — mindazért, mi még meg nem történt, a parlament többségét és a kormányt teszi felelőssé, sőt azt magyarázgatja, hogy „tehetetlenség a politikában nem kisebb átok, mint a rossz akarat.”

A balközép egyik fővezérének egyszerű állítása szerint, a parlamenti többség, vagy is parlament, mert hát a potiori fit de nominatio — „tehetetlen:” a balközép főlapja pedig behizonyítja, hogy még csak nem is hanyag.

Nemde följegyzésre méltó az, t. olvasó, ha párt-fővezér és fő-pártközlöny egymással ily homlokegyenest ellenkező ítéletet mondanak ugyanazon egy parlamenti ülészetek eredménye felett; de még érdekesebb, midőn a fő-pártközlöny felolvasást tartott azoknak, kik a törvényhozás tekintélyét rontják és nem sejtje, hogy mire e cikk Pesten a „Hon”-ban megjelent, a „Magy. Polg.”-ban, Kolozsvárt, olyasmi látott napvilágot, a párt-fővezér neve alatt, mire a Pesten kiadott dorgatorium csaknem szóról-szóra alkalmazható. Pedig am épen ez és így történt meg a „Hon”-ban (Sz.) jegy alatt, és a „M. Polg.”-ban, Tisza Kálmán neve alatt decz. 29-dikén megjelent cikkekkel. Már azután hogyan állhat kormányképesség dolgában az a párt, melynek főközlönye öntudatlanul magát a párt-fővezérért utasítja rendre — ehez, ugy hiszem — nem kell commentár. Én az ilyen párt programját és párttaktikáját, Isten bizony! nem irigylem.

A Hargita mellől.

Mihozzánk is elérkezett az előfizetőfogdosó, értem a „Magyar Polgár” 153-dik számát, melyben Tisza Kálmán rövid levelét, ugyan ő általa irt vezércikkirőle követi, oly ezből, hogy minket egyszerű székely emberek is balra csalogasson.

De rosszul ismeri Tisza K. az erdélyieket, s különösen a székelyeket! Ezeknek az a természete, hogy mást szeretnek felületes, de maguk egykönnyen vizre nem mennek. Azután, a székelynek erős a koponyája s meglehetősen az emlékező tehet-

sége. Ezért, am a Hargita aljában nem felelték el, hogy Tisza K. személyesen járt nálunk azon időben, midőn Schmerling általománosságok kutyafasztó görebe a Cibin mellett állítottat volt fel, hol, mint szem- és fültana is azt tanácslá nekünk, e bérczek közt lakó egyszerű embereknek, hogy: be kell menni abba a műhelybe, együtt kalapálván ott azokkal, a jó egyetértés kedvéért, kik egy szász grófság stb. stb. formálásán járaták árva eszüket.

Ha jól emlékezünk Tisza K. e tanácsát akkor sem követték az erdélyiek, hanem jól ismervén helyzetünket, teendőinket, igazat adtak a góbé-eszű gróf Andrassy Gyula azon nézetének, hogy nekünk ama vendéglő teremben nincs mit keresnünk. Hja! a mi székely miniszterelnökünk, ugy látszik, már akkor sem hasonlított azon urfíhoz, ki egy medvevadászat estvéjén a szép csillagos égre bámulva, a havasi tanya előtt, lenevette a vén székely medvevadászt, ki, egy távoli zugásból itélve, azt mondá: holnap nem vadászunk, megköszönjük, ha épen innen leérhetünk; pedig a vén góbénak volt igaza, nehány óra mulva már tenyérnyi hó-pelyhek hullottak s más nap csak nagy bajjal lehetett a havasról levonulni.

Nó de nem lehet mindenki oly éles látás- és hallással megáldva, mint az a vén egyszerű vadász! Hányszor megmutatja a paraszt puskás a kettős hátultöltőt cipelő urfának, hogyan guggol a lynkába meghuzódott tapsifüles, — de biz az nem látja; hogyan láthatná meg tehát minden emberfia ama gözök összeverődését, melyből a politikai látáhatárra készülő fekete pontok tömörülnek, képződnek?!

Tisza Kálmán úr a „Magyar Polgár” 153-ik számába küldött cikkében arra látszik minket is tanácsolni: csatlakozzunk a balpárthoz, mert a Deák-párt oly keveset végzett az 1869-diki országgyűlésen.

Történetesen mi itt a Hargita alatt nemcsak unalomból, de közérdekeltségből is olvasunk lapokat és pedig figyelemmel, s így nem csoda, ha egyik barátunk így kiáltott fel e szóra:

Tebát Tisza kevesli az országgyűlés munkálkodásának eredményét?! Miért nem jut eszébe, hogy ő vezénylé a haladás minden lépése elébe akadályokat gördítő, szóbeszédben és akadémikus interpellálásban kifogyhatlan hadat! Ki maga idejében nem mondá el saját párfelelőinek több használt bölcs idézetét: „sok beszédnek, sok az alja.” Ki nem segíté elé a többséget pártjával a munkában, sőt a felelősséggel járó fontosabb ügyek előkészítésétől — mint a bankügy — visszatartá saját vezértársát is? Szóval, ki maga is segített az időt pazarolni, s így aligha igazán óhajta, hogy az országgyűlés többet végezzen? Így azután méltán követel-e bizalmat az ellenzék számára.

Ezeket és ezekhez hasonló megjegyzéseket tett olvasó körünk egyik tagja, és senki sem tudta őt elhallgattatni, mert hát véletlenül nagyon is igaza vala. Hanem végre is szóhoz juthatott a mi jó hangu felolvasónk s így élvezettel végig hallgatók a bal részről már annyiszor elmondott vádak egész laistromát. Itt már azután mindnyájan félbeszakították s elkezdők azoknak mivoltát vizsgálgatni.

Elkezdtek a végsőn.

A törvénykezés újra rendezéséről „alkotott törvény még ma is csak a papirosron él.” Már ez a vád ismét furcsán vette ki magát a balközépi vezér pennája hogyén. Hisz ő és pártja küzdöttek az igazságszolgáltatás újrászervezését nem kell, de nem is lehet a törvényhatóságok szervezésétől elváltan keresztül vinni; és ime ma Tisza panaszol, hogy a kir. bíróságokat illető törvény még sem lépett életbe, holott ő akarta így, tudva, hogy a megyék új rendezéséből egyhamar mi sem lehet.

Hát, hogy a budgetet maga idejében tárgyalni nem lehetett, nem azok okozták-e, kik napokig és hetekig el szoktak disputálni de lana caprina; napokig gyanúsitanak, vádolnak s végül mindenáron ferriára kívánczoknak. Miután az ily taktikát épen a Tisza-oldal effectuálta, ez a vád is mástól tévedt az ő tollába.

Igen de „az adók reformja még mindig a jövő kérdése.” Ez már igaz. Ámde azt Tisza és elbarátai is ép oly jól tudják, mint mi egyszerű székelyek, hogy egy ország adórendszerét, kivált az oly végbelentl complicit mint a mi dualisticus biradalmunkban — nem lehet pár hó vagy egy év alatt reformálni. Aztán, mi ezt is tudjuk, a mit Tisza elhallgat, hogy az ügyekben nem egy enquete múlkődik már, s hogy az ellenzék részéről beadott e részbeni t. javaslat csak vakpárduc volt; mi ezt is tudjuk,

miért hallgat ezekről Tisza Kálmán; hát csak azért, mert különben nem lehetett volna az adózók tömegére oly jól ható harmadik vádat papirosra pingálni.

Forsza a vád negyedik pontja, hol Tisza így szól: „a törvényhatóságok rendezése még mindig várat magára.” Lám a mi hargitaalji kis olvasókörtünkben egyetlen góbé sem akad ki ezt vádulfogadta volna, bár „államférfi” hangoztatja; valamennyien így szólánk: hisz ez oly kérdés, melyet eddigelő megoldani teljes lehetlenség volt, hogyan utalhat itt a pártvezér késedelemre?

Minket az ilyszertü vádaskodások fontolgatása egészen elbűsított; már már félre akarok tenni az „előfizetőfogdosó”-t, midőn egyikünknek eszébe jutott, hogy vannak abban említve más kérdések is; jól van hát, menjünk tovább, hát ha azokból telend ki a syreni csahhang.

Legelőbb szemünkbe ötlök az erdélyi sajtó bilincse. Nő hisz ez elviselhető, mondák sokan, hisz például a „Gaz.”, „Sieb. d. Wbltt.” stb. agyon-tánczolják benne a józan értelmet s csak fűtvet hánynak az alkotmányosságuk, törvénynek és nemzeti felelős kormányának.

A mi a horvát kérdést illeti, az nincs bevégezve, annyit mi is tudunk; de hogy a mi történt jó és sok, eléggé bizonyítja az is, hogy horvát testvéreink békésen mellettünk ülnek a magyar parlamentben és nem siránkoznak szomorú sorsuk felett, sőt otthon sem konyitanak a nagy tervezők felé.

A fűmei kérdésből mi havasajljak is sejtünk annyit, hogy itt, nemcsak a fűmeiak hő ragaszkodásával s Magyarországgal jogaival kell számolni, hanem vannak más akadályok is, melyeknek legyőzésére a bal pártvezéreknek nem vádalkal, de a szoros csatlakozással kellene a Deák-pártot támogatni.

De Tisza Kálmán vádjai közt mégis ez a legcsodálatosabb: „a határvidék még ma sincsen tényleg az országhoz kapcsolva.” Hányszor elmondák ezt a szélbalok, hányszor ismétlék a szélmalomok!

Nézzük csak ennek a határvidéki kérdésnek az ő egyszerű mivoltát.

Ha csak a jog betűje döntene s a tényleges viszonyokat amugy Bosco módra lehetne átváltoztatni, akkor Tiszának igaza lehetne. De a határvidék kérdésének megoldását a közös költségek hányadának megváltoztatása kell hogy megelőzze, minthogy az anyaországra új terüh fog ez által háramlani. A századokon át ott gazdálkodott katonai hatalmat le kell szokatni arról, hogy ama területet ne tekintse többé saját reactionarius működési alapjának, s az ottani államvagyont o célra szolgáló eszköznek. Elő kell készíteni a határvidék polgárius kormányzatának behozatalát, mert, mint halljuk, már a népesség egyrésze a val fenyegetőzik, hogy a fegyvert semmi esetre sem teszi le; a reactionariusok, de főleg a panszlav izgatók biztatására emelik fel ezek fejüket nemcsak Magyarországra, de a biradalom, s mint mondják, a dynastia ellen is. Az izgatók azzal rémitik a tiszteteket és hivatalnokokat, hogy a Magyarországhoz csatoltatás által egyszerűen elbocsáttatnak. A gör. kel. hitt papságot és vakbuzgó népet a katolikus vallás felerősökölésével ijeszti. A földészeknek azt mondják, hogy földjeiket elvesztik a bekeblzés után azonnal; a községek pedig nem kapnak több fát az államerdőkből. Ezek a panszlav izgatók faluról falura járva terjeszték a magyarok ellen gyűlöletet hirdető proclamatiókat, biztatván a népet egy nem sokára bekövetkezendő általános délszláv felkeléssel; egyuttal értesítke adták a határöröknek, hogy nemzetiségük, vallásuk, szóval mindaz, mi előttük szent és kedves, koczkán forog, mindettől Magyarország akarja megfosztani. — A népség még nem fanatizált része több pártra oszlik: egyik a mai állapotok fennmaradását óhajta, ezeket a katonatisztek tanácsolják; mások hasonlóan a hadügyréség alá kívánnak tartozni ezután is, de községi önkormányzatot sürgetnek; van azonban oly párt is, mely a Magyarországha bekeblzését alig várja, mások, kik ennek fokozatos elintézését tartják magukra nézve is a legűdvösebbnek.

Ez azon egyszerű kérdés vázlatos alakja, melyet Tisza K. talán ily törvényjavaslatnál vélné megoldhatónak: „a határörök ezennel bekeblztetik.” — De még mi egyszerű székelyek is belátjuk, hogy itt legelőbb is a népet és illető osztályokat kell megnyugtani, utját vágván a panszlav izgatóknak; háttérbe kell szorítani a katonai reactio fondorkodásait s rendezni a dolog pénzügyi oldalát; támogatni kell a bennünk bizó pártot, de jó-

akarattal kell lefegyverezni azokat is, kik ellenünk gyűlölettel és alaptalan aggodalommal viselkednek. Ennyi kényes oldala van ama kérdésnek, melyet Tisza K. az amugy könnyen elintézhető közléstől számítani, csak hogy mulasztást vehessen a Deák-párt szemére és ez által új híveket toborhasson a bal táborba, Királyhágón innen is.

Azonban míg ő csak úgy könnyedén papírra veti e szavakat: „a határvidék még ma sincsen tényleg az országhoz kapcsolva“; Andrássy és Lónyay Bécsben küzdenek az annyiféle éllel és mind ellenünk forduló kérdés megoldásával, miből az tűnik ki, hogy Tisza Kálmán a dolog könnyebb végét fogta meg; mert am könnyebb elmondani: miért nincs 40 millió lelket számláló és 1.500.000 katonáról rendelkező Nagy-Magyarország: mint valóságilag állítani egy jó szakasz honvédét.

Ennyit tudunk mi a dolgok mivoltából a Hargita mellett akkor, midőn Tisza K. előfizető-gyűjtő cikket olvasgattuk; mi bizony abban állapodtunk meg, hogy megmaradunk egyről egyig ebben a kis Deák körben; mert a miot Tisza K. cikket végén oly szépen mondja:

„a történelem nem a szavak — — — a tények után fog itélni.“ Ezzel tartunk mi is. Mintán pedig eddigelő mindig a Deák-párt tett, ellenzéki uraimék pedig mindig abban jártak, hogy minél kevesebbet tessen, és az is sejtjük, hogyan és mit fog szólni az a rézrehajlatlan történelem, melyre Tisza Kálmán az ünnepélyes órában — az előfizetőket gyűjtő barsona hangjánál—appellált — és mi vele együtt appellálunk.

Deák-kör gyűlése.

Torda, decz. 12. 1869. — Annak ötletéből, hogy a távolabbi vidéken lakó elvtársak ily zord időben s rozsz úton való gyakori bejövételét megkíméltessék, a „Jobboldali kör“ tagjai már a megyei biztostmányi gyűlést megelőzőtt napra hivattak meg évi nagygyűlést.

A hazafini kebel legtisztább örömeivel emlékezhetünk e napról, mert fényesen bebizonyult a tagoknak nagyszámú, a városi közgyűlési termet zsúfolásig betöltő sokasága által, miszerint a jobboldali kör tagjait nem pártoskodási szenvedély vezérli, hanem hazai köztgyeink s rendezetlen belkérdéseinknek helyes, észszerű és a közkiváncsolnak megfelelő módoni megoldása iránti meleg érdeklődés, valódi ügybuzgóság, helyesen felgött honfiai kötelesség teljesítése tartja össze és hozta ide.

Ugyanis a kör programjában áll, miként rendezetlen belkérdéseink áldásos megoldására türekezik a párt társadalmi uton hatni, s midőn e legnevezetesebb belreform kérdéseink állanak törvényhozás utján megoldás alatt, lebetlen azoknak, kik fel bírják fogni az ily átalakulások fontosságát és nehézségeit, hogy a helyviszonyok pontos és igazsághű kiderítése által ne kívánjanak szol-

gálni azon férfiaknak, kik, mint a nép választottjai hivatva és a törvényeket alkotni, lehetetlen egy jóakaratu és a többségből alakult hazafias tornányt nem gyámolítani az által is, hogy a felmerülő kérdésekre nézve tiszta tényeken alapuló közvélemény kézzintessen elő és biztosítsák.

E levén ezéjja, nem csuda, hogy oly nagyszámú tagok leközöndve a zord téli idő s azzal járó, a jelenben különösen feltűnő rozsz utak akadályait, a gyűlésen megjelenni szivesek voltak.

A rendes elnök id. gr. Thoroczkai Miklós úr ő nagyságának gyengélkedő egészségi állapota miatt a gyűlésen egyik alelnök, tanár Nagy Ferencz, elnökölt, ki is a következő beszéddel nyitotta meg a gyűlést:

Tisztelt kör! Hazafini örömmel üdvözlöm a t. körnek ily tekintélyesen, nagyszámúval egybegyűlt tagjait. Egy éve felt le már alakulásunknak. Bőleszen ismerik a t. kör tagjai mindazon indokokat, melyeknek alapján hivatva éreztük magunkat meggyékn kebelében reszint politikai, reszint socialis irányu társulattá alakulni. Azon okok, melyek minket programunk értelmében egyesítésre vezettek, s szerény működésünknek irányt adtak, teljes erejükben, ha nem is oly éles világításban, ma is fennállanak. Azon úrt, melyet a csaknem tübhegyre állított politikai vélemények sajnos elágazása nyitott, nem mélyebre ásni, hanem betölteni, azon szakadást, melyet meggyéknben s főleg városunkban, az évtizedeken át meg nem zavarhatott egyetértés után, tulbuzgókodás, az erőknek tulbeesülése, a „mindent vagy semmit“ féle játék megfontolatlan utánzása okoztak, valahogy újból egybeforaszatani; a lázas ingerültséget lecsillapítani, s még azt elérhetnők, az utopiák s lehetlenségek utáni kapkodás veszélyeit ellenszolyzni; végre az elméket a társasélet minden rétegeiben felmerülő naponta égetőbbé váló kérdések megfontolására terelni stb.; ezek s ezekkel rokontermészetű nézetek s indokok voltak, melyek a meggyékn a körülmenyekkel számítani tudó, s az 1867 diki egyezmény által kimutatott alapon haladni kívánó polgárait a Deák körbe egyesítették.

Mint a lehulló csepp, nem sulya, hanem ismételt ütése által furja át a kemény követ, mint a szelid szó hatalma, érvünk beható ereje, a tapasztalás bölcsesége, történelmünk tanúságainak ismételt felmutatása által akarjuk az ellenvéleményt lefegyverezni; akarunk lassanként utat törni a meggyékn zűrdéséhez, melyet idő szerint elfogultság, hamis jóslatok, légbé épített várak fényo fogva tartanak. Sikertől-e jó szándékainknak azok bizalmát, testvéries együtt működését ismét megnyerni, kiktől nem mi szakadtunk el, hanem magok váltak el tőlünk, keresvén más földet, mint a mely lábunk alatt megvan. És más eget, mint a melynek napja annyi boru után vidáman sütött fel hazánkra. Nektünk erős meggyéknzésünk, hogy a mely utat választottunk, az egyedüli, melyet körülmenyeink közt a politikai bölcseség felajánlt, s épen azért hiszszük azt is, hogy azon, talán még évekig tartó

het egyéb vagy két fiatal leánykának a bálónál? Nincs is a szép toilletteken kívül egyéb. Két kedves zsarnokok, kiket e farsangon szándékom a világba vezetni, s kiknek eleményeit közvetett tudomásom után leírom neked kegyes olvasóm, a szerkesztő engedelmével, már az Ur születése ünnepeinek másod napján felemlíték, hogy olvassák a K. Közönyben, miszerint a „Kolozsvári dalkör“ Sylvester-estélyt ad a városi redoutban, és ők azt igen ohajtanák megnézni már csak jóndságánál fogva is. Addig kérék, addig cirjogattak, míg rá engedém magamat vétetni a felmenetelre; és így történt, hogy 30 év óta ismét tánczene közbén értem meg az új évet. Fél tíz óra lehetett, midőn felértünk. A dalkör már jávában de nem jól működött. Mi részünkről csak Vikol Poli k. a. al leheténk megelégedve, de vele sem annyira, hogy a többiek gixereit feledhetük volna. Leánykám nyugtalanul tekintettek szét, az új bérli által ujonnan kitatarozott teremben; alig várták, hogy reá pendüljön a zene, és lássák mi ként aprózzák katonazene mellett a csárdást.

— Nagy apó! be rozsz ez a zene, sohajított a barna, én egy lépést sem tudnék táncolni rajta.

— Nini! mutatott egy közös hadseregbeli tisztre a szöke, — az bizonyosan magyar fu, mert sehogy sem tud ezen a muzsikán táncolni.

Csüittottam őket, nehogy valaki meghallja, és egy jókora kolozsvári pletyka kerekedjék a meggyéknzésből, — és el is hallgattak. Hanem a rozsz zene daczára, voltak, kik járták a csárdást, és ez után a polkát. Én és kis védenzeim nagy nehezen helyet kaptunk az étertemben, hol oly sürü füstfelbő lebegett, hogy feltűnt a sonkává füstföldesül. A konyha és buffét ellen nem lehetett kifogásunk; Himmelstein ur itt jobban fűzetett, mint szokott rendezesen a Nationalban. A füst csakhamar ismét a Terembe szorított bennünket, hol a tisztán polgári társaság a legkedélyesebben mulatott. A fiatalság tánczolt; kicsinykém csak úgy reptek egy egy deli jogász karján, és midőn kipirult arczczal és emelkedő kebellet hozzám piheni visszatértek: egyikük sem panaszkodott a valczer zenéje miatt. Az öregek itt is az élet gondjaival foglalkoztak. Szomszédom a sétatéri tő bérlije a jeget árulta, és mind azon disputált, hogy ha meg nem veszik, nem lesz jegük, mert az idén nem lesz többé fagy.

küzdelem és nélkülözések árán, de biztoson fogunk a békés révbe kikötetni; hiszszük, hogy ez azon út, melyre politikai ellenünk is előbb utóbb bekanyarodnak, s együltt fogunk meggyékn és hazánk jólétének eszközzéséhez tőlünk kitelhető erővel járulni.

Az általunk választott uton kell továbbra is megmaradnunk, szorosan összetartva, de nem kicseinelve a szemben álló párt erejét is. Bevallott elevenk igazságába bizunk ugyan, de ne zárjuk el az ellenvélemények megfontolását is. A kölcsönös kihallgatás s a kölcsönösön felállított nézetek bigadtt megbirálása teendő lehetőséggé s annyira óhajtott közeeledést s elvlegre egyetértésre való juthatást. Mint eddig, ugy ezután is erélyes és bölcs mérsékletnek adják tanubizonyosságait. Ha azokban egy véleményen nem is lehetünk, miért ne lennénk egyesek más nagyfontosságú kérdésekben, melyekben véleménykülöbségnek nincs és nem is lehet helye.

Védni saját meggyéknzésünket, ostromolni az ellenvéleményt, tenni mindeniket az igazság s erkölcsi illemszabta határok közt! Ez legyen jelszavunk! erről ismerjenek reánk, hogy mi Tordamegyében és városban a Deák-kör tagjai vagyunk.

(Vége következik.)

A kolozsvári kereskedelmi- és iparkamara 1869. nov. 23-kán tartott V-dik rendes közgyűlésének jegyzőkönyve.

(Folytatása és vége.)

6. Dignano községe, Isztriából m. hó 23-ról kelt iratában felkéri a kamarát, hogy az itteni terület selyemtermelőitől egy kis mustra-gyűjteményt a selyembhernyó-tojásokból és gubókból, valamint a jelesebb termelők névjegyzékét megküldeni sziveskedjék, miután ott azt tapasztalták, hogy az Erdélyben termelt tojások hernyói a betegségtől mentek. A kamara készséggel enged e felszólításnak, s elhatározza, hogy a kívánt mintagyűjteményt végett az ismert termelőket közvetlenül, a kevesébe ismerteket birlapilag fogja megtalálni.

7. Bogdán István úr, mint a vásári bizottság elnöke, előadja, hogy a nmlgu kir. keresk. miniszteriumtól m. hó 25-ről kelt leirattal meg lön találva a kamara az iránt, hogy adjon véleményét a Kis-Kend községe részére kért országos vásárok iránt. A bizottság a kéréshez csatolt iratokat szigoru vizsgálat alá vette, s azokból kitűnt, hogy Kis-Kend községe még 1866 ban 5 országos vásárra kért engedélyt; de azt sem a kereskedelmi kamara, sem a megyei tisztség nem ajánlotta, miután a község alig 60 házzszám mellett 300 lakó számlál és a szomszéd községek már ugy is túlságosan el vannak látva vásárokkal. A volt kir. főkörmánysszék mindemellett a község újabb kérelmére ez év folytán kísérletképen 5 évre megengedte, hogy Kis-Kend évenként 2 országos vásárt tartasson. Most azonban újabbban kérelmezi a 4 vásár tartatására az engedélyt és egyszermind azt,

Bizony meglehet, hogy igaza volt — és mégis a városi lámpák örökösen be vannak fagyva, — vagy legalább azt kell hinnünk, azon nagy setétségéről itelve, mely Kolozsvár utczáin éjjel uralkodik. A szomszédomnak egy fiatal ember beszélt, hogy pár nap elöit egy mulatságból éjjel után hazafelé indulva oly setétség uralkodott a város utczáin, hogy ő, formaszertüleg eltévedt, és a helmagyar kaputól a külmonostor utczára akarván menni, a helyett hogy oda jutott volna, egyszer csak a Biasini szálloda előtt találta magát.

— Uraim és hölgyeim, csak egy percnyi türelmet. Az előadás azonnal kezdődik. Csak egy vendégre kell meg várnunk!

Ezt a kedves háziaszony mondá vendégeihez, kiket az ünnep tisztségére gyűjtött vendégzerelő házához.

Szép, kedélyes társaság volt.

És a mi fő, fesztelen.

— Megjött már. Lebet kezdeni; — mondá a fiatal házi urfi.

Mindenki sietett a terembe, mely szinpaddá volt átalakítva, elfoglalni helyét, nehogy egy szót is elveszítsen a szineladásból.

Három fiatal hölgy vállalkozott Görnernek egy nem új, de felelte batáros vigjátékát előadni. Feszült figyelemmel várt mindenki.

— Csüitt! ne nevésetek! hangzott minden oldalról.

Most kezdődik az előadás.

Két fiatal hölgy választ vár szive választottjától, midőn jó a governante, és lezért ad nekik a földrajzból. A szorakozott tanítványok levelet várnak. — Ah! most megérkezett a küldöncz. — De mit ér?... a governante elveszi a leveleket, ... az ifju hölgyek még mit sem tudnak belöle. — hogy kapják kézhez a nekik szölv levelet? Az egyik férfiak ütözik, a másik vén roccoco hölgynek... a csel sikerül, a billet doux kezükbe kerül. Van nevetés és ezzel a darabnak vége...

Tapsolunk, ... tapsolok én is, hogy bámuldatom és elismerésemet fejezhessen ki a műkedvelőnk iránt, kik oly szabatosan és gyakorlatlan felelték meg szerepüknek. Nem lehet másként nyilatkoznom, ha igazságszerető vagyok... Sokan könnyűségnek tartják az életet jelképező szinpadot,

hogy a nov. 19-re engedélyezett vásárt ugyanazon hó 7-ére tessené át. A bizottság nézete szerint a vásárok szaporítása mellett semmi újabb ok nem forog fenn, a novemberi vásár napjainak megcserelese ellen azonban nem lehet kifogást tenni, miután a szomszédos községek vásári napjaival nem ütözik össze.

A gyűlés a bizottság véleményét azon további indoklással fogadja el, hogy a városok számára szaporítását a község csak áltálta indokolhatja alaposan, hogy ha a kísérletképen megengedett 2 vásár forgalmának nagysága által bebizonyítja, hogy e vásároknak általában szükség volt és van.

8. A m. kir. főmlgu keresked. miniszterium m. hó 16-ról kelt leirattal értesíti a kamarát, hogy a jövő ápril 1-jén Nápolyban nemzetközi kiállítás fog megnyitni, a mely június végéig tart és a tengereszet szoros értelmében vett tárgyai körül kiterjeszkedik a ki- és bevitt tápanyagokra és műipari czikkekre, a hajózásnál használt kötelekre, vászonra és hálókra.

A kiállításnak egyes czikkai a kamarakerületi is érdekelhetvén, határozattá lön, a birlapokban erre nézve figyelemzesteni a községet.

9. Korbuly Bogdán úr fölemlíti, hogy az 1867. decz. havában megkezdett telekkönyvezés a mai napig alig haladt tovább Kolozsvár, Segesvár és Kolozs megye területénél, sőt e helyeken is még csak a helyszinelési munkálatok vannak bevégezve, a telekkönyv pedig még csak hónapok mulva lesz megállítva. Tekintve azonban, hogy a telekkönyven alapuló földhitelre Erdélyben annyival nagyobb a szükség, mert nálunk a kevesébe fejlett ipar és kereskedés rendelkezésre álló személyes hitel is nagyon korlátolt, s így a földbirtokos osztály hitelhiányán még közvetve is bajos segítni, már pedig ha a földbirtokos s általában a mezőgazdaság az annyira szükséges segélyt még hosszason nélkülözni kénytelen, ennek káros hatása ipar- és kereskedésre nézve egyaránt érezhető lesz, a mint érezhető ma is. Ez okból szóló indítványozza, hogy a kamara tegyen fölterjesztést a nmlgu miniszteriumhoz, a melyben a telekkönyvezés gyorsítását sürgessse.

A gyűlés a tett indítványt melegen pártolja, s a telekkönyvezés gyorsabb keresztülvitele iránt a fölterjesztést elhatározza, a melyben fel fogja fejtetni, hogy az e célra szükséges telekkönyvezés szomeilyezt szaporítása s ezzel kapcsolatos költségek nagyobbitása dúsán lesz kárpótolva a hitel s az anyagi viszonyok tetemes javulása által, különben is a költségeknek nem szaporításáról, csak arról van szó, hogy a több évekre osztható ilyenemü kiadást a kormány jóval kevesebb időre szorítsa. Azt azonban hangsúlyozni szükségesnek tartja a kamara, hogy a megkezdett arányban és erővel az egész Erdély telekkönyvezése 15—20 év előtt bajosan lesz bevégezhető.

10. Elnök úr fölemlíti, hogy a bélyegilletékekről szóló rendszabályok 84. tételzszama B. 2 ik pontja alatt a van mondva, hogy a számlák kü-

... hogy mennyire csalódnak, azok tudják legjobban megmondani, kik vagy egyszer lámpák előtt állottak.

Az előadás után pompás lakoma következett; voltak toasztok is — él nélkül.

A lakoma után táncra kelt...

— Nagy apa ne szundikáljon. Három felé jár az óra, menjünk haza.

— Jó jó, de előbb köszönjünk a háziaszszonyoknak.

— A házi asszszonynak? Csak nem akar nagy-apa Himmelsteinnéhez a konyhába kimenni?

— A patvarba, hái még a redoutban vagyunk? Ejnye be szépet álmodtam; egy kedves csalódnál voltam veletek estélyen, hol egy kis szindarabot játszottak el. Na nem tesz semmit ha álom volt is.... János vigyázz, nehogy a Szamosba dönts, ebben a pokoli sötétségben.

A hegy öregeknek székhelye.

II.
(W. M.) A lamutban nagyszertü vízvezetések léteztek, a környék művelés alatt állott, tetemesen meg volt szepítve. Hassan legelőbb a vezért, a „Seldschukok“ trónjának támaszát, e legveszedelmesebb ellenségét gyilkoltatta le, majd Emirek és az ő eretneksége ellen küzdő korán magyarázó tudorok jutottak hasonló sorsra.

Hassan arra törekedett, hogy önálló fejedelem legyen, ezért szüksége volt, hogy személyszentnek tartassák, és hogy ellenállhatlan hatalommal övja meg e hitet mindenfelé. Szakadlanul azon gondolkozott, hogyan terjessze ki tait minél messzebb vidékre: a rend szabályainak, a szabad gondolkozás titkos tanainak megalapításával, külszertariásokkal és csillagaszasz eszközök beaszzerzésével, gyilkolási parancsok állításával foglalkozott, újabb és újabb boszúnálason törven fejté, ezért legelőbbnyire csak a vallási titkokba mélyebben beavatott „Fedawik“ kal közlekedett.

Hassan soha sem hagyta el sziklatészkét s állítólag 35 éves uralkodása alatt csak két izben mutatta magát kastélya terraszszán. Parancsainak áthágóit mindig a legnagyobb szigorral büntette; így például a miatt saját két fiját is halálra ítélte,

TÁRCZA.

Kolozsvári fecsegések.

I. Januárius 4-én.

(csig.) Ki hitte volna! Bizony legelőbbször jó magam is alig, hogy az esztendőttől a honvéd exaktanyában bucsuzzam el, és köszönsem ezt a lucskos új esztendőtt. Hiába na! ha most az egyszer nem lehetett másképpen. Mindenkinek megvan a maga gyengéje, és minthogy én sem lehetek jobb a többinél, kell hogy nekem is legyen egy gyenge oldalam, mely részről a legkönyebben sebezhető vagyok. Mindnyáján emberek levén, néha abban a balga hiedelemben élünk, hogy tükéletesek vagyunk. Különösen az ifjúság, mely magát hiszi a legbölcsöshebnek, és még is nagy bölcsességében, fejével rohan nem egyszer a falnak. Ember, és pedig megelémedett, a második gyermekkorhoz közel álló férfi vagyok; — miért képeznek kivételt én, azok közzül?... Az élet viharai közbén nem egyszer állottam szilárdul, mint a gránit. Vannak viszonyok és körülmenyek, melyek a legszilárdabb embert is megmozdítják és kilódtítják évek óta elfoglalt positionjából. Sok évek előtt, midőn még fiatal valék, én is usztam az áralt, és nem egy Sylvester éjlet tánczoltam kereszttul, és nem egyszer hallám ütni az új év első óráját mennette lejtése közbén. Ez idők azonban elmultak rég. Felszordult gyermekszereg zsi-bong, kis unokák egész raja szaladgál körültem. Az kit a sors e kedves lények öröml rendelt, rég sirban piheni a boldogok álmát..... Én még azonban élek... élek azokért, kiknek arczán feléledni látom feledhetlen életpárom szelid vonásait. Két nagyobb unokám azok, kiket e világon legjobban szeretek. Mindkettő félig gyermek még; alig lépték át a tizenhetedik tavaszt. E két hajadon, e két fejlődő rózsabimbó: az én gyenge oldalam. Az ő kedvükért, még a menuettét is eljárnám, ha a köszvénye e hatalmas ur nem prótestálna el lene. A mit kívánánk: az nekem parancsolat; kívált ha a kívánság olyan, hogy az nekik nem ártalmas. Kedves olvasó! Farsang kezdetén mi le-

lönbség nélkül, vajjon azokon a kiegyenlítés bizonnyitattik-e, vagy sem, ivenként 5, vagy 10 frton alóli összegeknél 1 kros bélyeg alá esnek; de mindjárt rákövetkezéleg ez áll, hogy ha a kiegyenlített számlák valamely közpénztárhoz nyújtának be, a II. bélyegfokozat szerint bélyegzendők meg. Elnök úr nézete szerint írt a kincstár azon téves felfogásban van, hogy a kiegyenlített összeg után eső bélyegilleték a kincstár javára esik, holott ez összeget is rendszeren maga a közpénztár hordozza, mintán a szállító ez illetéket, mint bizonyos költéséget, egy vagy más alakban számítába hozza, s ennyivel drágábban teszi ajánlatát a szállására, vagy a fennforgó munkára. Indítványozza tehát, hogy a kamara ez ügyet kellőleg fölfejtve, folyanodjék a minisztériumhoz az idézett megszorítás megszüntetéseért. A gyűlés a tett indítványt azon hozzáadással fogadja el, hogy általában eltörölnönek éli az egész számlabélyeg, mintán különösen a rézlekereskedő és iparos számlája a legtöbb esetben nem egyéb, mint figyelmeztető s inó jegyzék, melyet a vásárlóval szemben nagyon is gyakran kell megújítani, a míg pénzhez jut, s ekkép meg-törtélik, hogy a sokszorosan alkalmazni kellett bélyeg értéke a leggyakrabban nem áll arányban követelésével, a használn pedig semmi esetre, a mely e követelésénél fennforog. Epen ez okból fordul elő naponként egy sereg mulasztás a bélyegtörvény e pontja ellen, a melyet azonban, ha nem lehetlen is, de a kereskedelmi gyors forgalom mellett igen bajos ellenőrizni. Oly törvényes intézkedés pedig, a melynek kijátszhatása nagyon is könnyű, ellenőrzése pedig a lehetlenséggel határos, már csak azért is eltörölnö, mert a mellett hogy a kincstárnak hasznót nem bajt, az erkölcsi érzület megrontására vezet.

Vidéki levelezés

Kézdivásárhely, dec. 22. 189 — Tegnap vasuti mérnökök utaztak itt Berezskbe megállapodván, hírszerint több napig lesznek ott, honnan az Ojtozi szoros lejtéseit veszik munkába.

Ezt én örömmel tudatom, mert a vidéken igen sokan vannak, kik nem pirul a jelen kormányt a Bach-féle abszolutizmusnáoszszabbnak bélyegezni, pedig alig két éves munkák köszönhetjük, hogy Kvasárhelyet a mi világgal távsodrony köti össze, hogy magyar nyelvvel honvédeink vannak, s a 19 ik század ik legnagyobb vívmánya a vasut biztató fecské mutatkoznak. Kár tehát jelen kormányunkat ért, mert 2 év alatt a magyarok nem idezhelő a Hunyadi-Mátyás dicső korát, mindjárt al dobálni, s jó volna sokaknak megfontolni, gy nekünk még gyengéknek biztosabb az óva adás.

Itt tizeset 6 hó óta 9 volt, s legtöbb-ször gonosz kezek által téve omoru bizonyoságul,

Mindenféle vallási és erkölcsi közközet felhasználta a főnök iránti vakbit értékre, mi pártatlan vak engedelmességet és hűmegyétést szült követőinél. Szóiban volt a kimerő tettek végrehajtásával megbízottakat a sias növényből készült, másonál is inkább itallal készíteni elő. Marsen szorint zalt kenderből készíték, ma is éln vele a véreaj feltűzőlésére; ezért, de Sacyerint, az ijduhögöket keleten ma is Hásisi vagy Hassa noknak nevezik; e szóból gyár a kereszties az „assasin“ elnevezést, mely e használtat e különös secta jellemzésé.

Isan halála után, 1124-ben, az orgyilkos rend ulti uralkodó tanítványa, Kiu Busür Gamöröké, a e előde véryomait követé; hatal a tör és eps várak képviselték.

ba vittek ellene hadat a Seldschukok, has ostromlák várait, ellenei reszkettek hatal, mely alattomos orgyilkosok kezei által nyilt.

Hassan, a negyedik trónutód, ki 1162-ben át Alamutban a fejedelmi véres palozát, és volt, de ravasz és tudós; a matematikai kaphisikai ismeretek dacára elődénél még lemebbül járt el. Önmagát az előre hírdetedik Imámnak mondá; a Korán parancsait é, másokkal helyettesítien azokat. Még a bójis elültá, s bármely szeszélynek szabad tért t; önmaga tartott hitazonoklatokat elme zatanából, — végre feltámadási ünnepet hozott kába. Hassant néhány év múlva sógora le-ta, (1165), de hivi azután is dühöngtek. Azon- a titok nyilvánosságra kerülvén, a titkos ha-om nimbusa is megtört, többé nem tehetett odát.

A mongolok jelentek meg Iran és Turan ónán, midőn a gyöngö Roeneddin, az apagyil-los ulti a trónon, 1255-ben. 1258-ban Hulaku khán seregétől legyőzetik; ez Mangha khántól áldetett volt az izmaeliták leverésére.

Demawendől küldé Hulaku hadait, az as-sasin várak megostromlására. Elvesztvén a csatát a gyáva Roeneddin Alamut közelében, Maivan-di várába vette magát.

Itt a híres csallagász Nasreddin tanácsára, ki Alamutban az assasinok oltalmát kérte — meg-ádat ajánlott fel a mongoloknak. A mongol khán-

hogy mennyire aljas fokon áll még némely emberben az erkölcsiség.

Tíz rendőrség nincs, s a népnek nagy része csak csudálkozik, nem oltani megy a tüzhöz. Időjárásunk rendkívül lanyba, mellékutaink sárosok, a gabnafélék ára is változatlan közepes, a marha ára alább szállt, s vele a hus ára is, mert fontja eddig volt a marhabusnak 17 kr, most 15 kr. A fa ára pedig itt hallatlan magas, itt hol a havasok Háromszöket koszorúzzák, egy 81 buk fa 8 ft o. é. midőn alig pár év előtt 3 ft volt. Ha az illetékes hatóságok sietve nem fognak az erdők szabályzásához, félek, hogy nem sokára csak erdő helyeket, dekopacziúti kőszirteteket vesznek szabályozás alá.

UJDONSÁGOK.

(cs.) A királyi biztos úr ő nmlgánál új év reggelén az összes polgári, katonai és egyházi hatóságok a hivatalos helyiségében tisztelgettek. A küldöttégek kérétek ő nmlgát, méltóztassák az új év alkalmából, Felséges királyunk és király-nőnknek hódolatteljes ragaszkodásuk kifejezését, ugy a maguk, mint küldőik részéről tolmácsolni. Ezt ő nmlga megígérte, egy szép hasonlattal a kormányzat lombos tölgyszőlőhöz hasonlítva, kérte az alattas tisztviselőseget, kik a tölgyszőlőt képezik, hogy őt, miként a lombok a tölgyszőlőt a vihar ellen megvédik, — támogassák.

(cs.) Ugyancsak ő nmlgánál e nap délután 2 órakor díszlakoma volt, melyre hivatalosok voltak: a helybeli polgári hatóságok főnökei; a sorhad-és honvédparancsnokok, és több más polgári és egyházi méltóságok. Királyi biztos úr excellenciája, a Felséges királyi párra írté pobarát. Béli Gergely Aranyoszek főkirálybírája ő nagyméltóságát életé, a Királyhágón inenni rész összes lakossága azon egyhangú óhajta-sának adva kifejezést: éltesse őt, kit mindnyájan tisztelünk és szerettünk, a magyarok istene, sokáig, hogy e kis haza, melyet nehéz időkben oly tapintatosan vezértél, minél nagyobb bálával legyen neki adosa. Mi, részünkről, szintén osztozunk ez érzelmekben és tiszta szívünkből mondunk ő exciájának egy „soká éljen!“ t.

(cs.) Szombaton délután és vasárnap viradóra erősen kezdett havazni; — de csakhamar elnyomta az eső, és az újév ép oly lucosk, mint az ó. Az időjárás nem akar hidegre fordulni. Telünk még nem is volt. A czukrászok már aggód-nak, hogy nem lesz mivel megfagyasztani a fagy-laltnak valót.

(cs.) Veres Ignácot, a nagy szebeni állam-gymnasium ideigl. igazgatóját, ugyanezen állomásra, az oktatásügyér véglegesen kinevezte.

(cs.) A pesti nemzeti színház ügyeinek vezetése alól, az ideiglenes igazgató Ráday Gedeon gróf fölmentetvén, az igazgatással, addig, míg a

nak meg azt mondá Nasreddin: mit se gondoljon az assasinok várainak erősségével, mert a csillagok hatalmuk elbukását hirdetik, s uralkodásuk napja gyorsan hanyatlik alá. Hulaku e jós-latért szabadon hagyta járni kelni Nasreddint táborában, sőt vezérré tette és a maraghati csillagdá-ban első csillagsász és csillagász.

Roeneddinnek meg kelle parancsolni várai kapitányainak — Rudbar, Kuhestan, és Syriá-ban több volt száz ily várnál — hogy azokat a mongol küldötték segítségével rontsák le. Csupán Rudbarban 40 ily erősséget rontottak le földig. Alamut őrsége három napi gondolkodás-ídőt, sza-bad elvonulást kért, mi meg is adatott.

Alamut sziklavára oly erősen volt építve, hogy a munkások csakányakkal és feszítő vasaikkal a rontásban nem boldogulhattak. A sziklakba vágott medenczék tele valának mézzel, borral, bor-cszettel, s oly jó állapotban valának tartva, hogy a helyet nem ismerő mongolok, midőn kincseket keresgéltek e földalati üregekben — mint Mirkhond állítja — borba és mézbe fultak bele. E várakban a mongolok megmérhetlen sokasága kin-cset találtak aranyban és más drágaságokban. A tudós vezér és krónikairó Dzsowaint Alame-tiknek — kinek tudósításából merített Mirkhond — feladata volt: az alamuti levél- és könyvtára-kat átkutatni. A Korán több példányát és egyéb iratokat kiválogatott Hulaku khán számára; a töb-bit, különösen a titkos tanokra vonatkozókat, ugy a mathematicai és csallagászati eszközöket tűzbe dobatta.

Roeneddin elküldék Mangha khán főváro-sába; de ez őt nem bocsájtá maga elébe, ha-nem Gabin megölette. Ezután ama parancs végre-hajtatott, mely szerint: az assasinok népe Rudbar-és Kuhestanban asszonyostól és gyermekestől, a szó teljes értelmében kiirtatott. Kuhestanban 12000 elfogott izmaelitát ölték le kor és nem különbszeg nélkül; Kaswinben vérpadra vonták Roeneddin valamennyi nejét, gyermekét, testvéreit, rokonait és szolgáit.

Tizennyé év múlva hasonló sorsra jutottak az assasinok a Libanonban és Syriában; így tisztíták meg Iran utjait — mondja a kroni-ka — a gyilkosoktól: az orgyilkosokat a mongolok nyilvános boszúja semmisíté meg.

színházi enquete határozatai nyomán véglegesen intézkedni lehetne: b. Révay Simon, b. Podmanitzky Frigyes és az általunk is intendánsul óhajtott Zichy Antal urak bizáltak meg, a belügyminiszter-nek mult évi decz. hó 29 kén kelt rendelete által. (cs.) Kozma Albert, kolozsmegyei törvénzéki jegyző, hosszabb időn keresztül e rovat vezetője, az igazságügyér által a magyar kir. kuria semmi-tőzéki osztályához segédfogalmazónak neveztetett ki. A m. vásárhelyi királyi táblához fogalmazóvá: Kain Hugó, segédfogalmazókká pedig: Varga György és Csiki Gyula nevezettek.

(cs.) Bömches Frigyes legfőbb törvényszéki bíró, király ő Felsége által a nyugalmi létszám-ba áthelyeztetvén, a brassói képviselőseget hihető-leg elfogadandja.

(cs.) A delegátiók, mint hivatalosan jelentik, májusban fognak összeülni Pesten.

(cs.) Tailsbauer Antal és Kuhlburger Mik-lós, „Postászi földrajz“ című postai kézikönyvre nyitottak előfizetési felhívást 1 ftjával. Az előfize-tési megrendelések levelezési lapon, Tailsbauer An-talhoz (Pest, belváros, magyarutca, 38. sz. alatt) küldendők.

(cs.) A főtisztelendő kegyesrendiek névtára az 1869/70. évre szerkesztőségünkhöz beklüdtelt.

(cs.) A német Pestalozzi növelde hozzánk is beklüde programját. Ez intézet 1850-ben nyilt meg. Benne 100 talléért minden sorsu növendék-kek, teljes ellátást és tanítást nyernek. A felvétel iránt a kormányzó tanácshoz, vagy az iskolaigaz-gatóhoz Drägerhez kell fordulni Berlinbe.

(cs.) Szilágyi Virgil, a „Magyar Ujság“ egy-kori szerkesztője, „Korszellem“ című folyóiratot indit.

— A vallás- és közoktatási m. kir. minisz-ter a fogaraszvárosi izraelita hitközség iskolája jobb móddal való beállítására az orsz. iskolai alpból 3 évre — évi 300 ft segélyt engedélyezett.

(cs.) A munkás-egyletre itt Kolozsvárt mi szükség van? nem tudjuk. De a m. év decz. 26 ki gytlés által életelt mutatott és egy hét tagu bizott-mányt küldött ki az alapszabályok kidolgozása végett. E bizottság feladatának már megfelelt és az elkészit-tett alapszabályokat a minisztériumhoz jóváhagyás végett fölterjesztette.

(cs.) A tanárok fizetését az oktatásügyér újévtől kezdve fellebb emelte. És pedig a jogaka-demiánál a rendes tanároktól 1050 ról, 1500 ra, 10% lakbérrel, a rendkívüli tanároktól 945 frtól, 1200 ra, ugyancsak 10% lakbérrel és öt évenként 100 ft járulékkal, a tandíjostalékok megtartása mellett. A gymnasiumi tanárok fizetése Budapesten 1200 frtra 12% lakbérrel, a vidéken pedig 1000 frtra hasonlólag 10% lakbérrel és ötös évi járulékkal.

(cs.) A Gegenbauer-féle, városunkban már évek óta fennálló leány-növelde, az oktatásügyi miniszternek 1869. decz. 4-ől 22474. sz. a. kelt magas rendeletével szabadalmaztatott. A magyar, német és francia nyelveken kívül, oktatást nyer-nek a növedékek: magyar nyelven a hazai föld-rajz és történelemből, számtan, népies természet-rajz- és növénytanból; német nyelven adatik elő: a bibliai történet, általános földirat, világtörténelem, hitrege, állat-, ásvány-, szépirástan és az általános irodalom történet. A rajz és természet nyelve a fran-czia. A női munkák közben társalgási nyelv is fran-czia. A zene rendkívüli tantárgy. A magyar nyel-ven előadott tárgyakból, az oktatást, Máday Já-nos általános elismerés- és szeretetben részesült ágost. hitv. lelkész és tanár adja. A rajz és festé-szet tanára Graf E. Vanlaire E. kisasszony a francia nyelvben ad oktatást. A kisebb növedék-kek számára egy segéditanító is van alkalmazva. Gegenbauer úr és neje, már eddig is a legjobb hírvén állóvá tevés intézetitelték. Az onét kikerült növedékek nem győzik eléggé dícsérni a finom modort; a szülők, kik gyermekeiket oda járatják, a jó nevelési rendszert, melyet Gegenbauer követ. Azt hisszük, hogy most, midőn ez intézet szaba-dalmazva is van, a tulajdonosok kedves kötelessé-güknek ismerendik a már megalapított jó hírvévet ezutánra is fenntartani, és a csekélyebb hiányokat, például, hogy a tantárgyak közzé a magyar iro-dalom is felvétessek pótolni fogják, és ezáltal alkal-mat nyujtanak a szülőknek, őket minél melegebb és tömegesebb partfogásukban részesíthetni. Mi ré-szünkről kérjük Gegenbauer urat, sziveskedjék szerkesztőségünket, növeldeje állásáról időnként ér-tesíteni.

(cs.) Eugenia francia császárné suezí újá-ban észlelt benyomásokat papíra vetette és ezeket most Gerome francia festő cirádaival ékítve Plon párisi nyomdásznál kinyomatja, de csak né-hány példányban. Mi tehát nem igen fogjuk szem-ügyre vehetni, a talán pikáns vázlatokat.

(cs.) Waring testvérek, kolozsvári vasüti vállalkozók, a pesti szegényeknek újévi ajándokul 1000 frtot adományoztak. — Követésre méltó szép példa.

(cs.) Vasárnap viradóra, a külvároson, egy sötétségoszlatot ismeretlen tettesek annyira elpá-holtak, hogy a kórházban még vasárnap reggel el-hnylt. — Tekintetes rendőrség mit méltóztat eh-z szólni?

(cs.) Fehérvárt bizonyos oldalról, örökösen üfögetik. Ő mégis mindenkor csak a közönség ér-dekeit tartja szem előtt. Most is, csupán a vidéki

közönség kedvéért, úgy igazította dolgát, hogy an-nak két élvezetes estvét szerkezessen egyszerre. Folyó hó 18-két tűzte ki az első színházi álarozs-bál napjál, — és f. hó 17-kén a vidéiki által annyira óhajtott „Gerolsteini nagyhercege-nőt“ hozatja színre.

(cs.) A „Corvina“ igazgatója Vadnay Károly lett. Örvendünk rajta.

(cs.) Pestről írják nekünk, hogy a pesti nem-zeti színház intendánságára Éber Nándornak van legtöbb kilátása.

(cs.) Lapunk kiadója, az erdélyi könyvkiadás terén nagy érdemeket szerzett Stein János fia, Stein Gábor, ki ismereteit a könyvkereskedelem terén, Pesten, Bécsben, Lipésében és Párisban szerezte Mach Henrikkel együltt, „Mach és Stein“ czég alatt Pesten, Dorottyauteza, 3. szám alatt könyvkereskedést nyitván: körlevélét szer-kesztőségünkhöz is beklüde. Stein Gábor a mag-yar, német, francia és angol nyelveket egyformán bírván, a négy említett irodalom mezéjén nem min-dennapi tájékozottságot és jártasságot szerzett. Társa Mach Henrik is igen szorgalmas és tövékeny könyvkereskedő. Nekünk alkalmunk volt a fiatal ízelet megtekinteni, és ez alkalmmal szerzett ta-pasztalatunk alapján, a négy említett irodalom ter-mékeivel dusan fölszerelt könyvkereskedést, mely az eddigelé Pesten elhanyagolt erdélyi irodalmat is kiváló figyelmére méltatja, nemcsak Pesten tartó-zkodó királyhágóninenni hazánkfiainak, de az egész közönségnek a legmelegebben ajánljuk.

(cs.) A helybeli kereskedelmi kamara, a fa-lyiga postájárat újból megindítása iránt deczemb. 19-ől a szakminiszterhez feliratot intézett. Mi is pártoljuk a feliratban kifejtett kérelmet és azon óhajásunknak adunk kifejezést, vajha ez ügynek mielőbbi, és pedig kedvezően lett eldöntését regis-trálhatnók!

Színház és művészet. A mult hét nagyob-bára a drámának volt szentelve. Az igazgatóság ez intézkedését a nagyszámmal begyültt közönség igazolta. A „Plébános szakácsnéja“ című vigjátékon kívül ugyanis, mely deczember 30-án került harmadszor színre s a melyben Tannerné kellemes, Szilágyi eleven s Körösi jellemző játéka, ez alkalmmal is jól elmulattát az előb-binél bár kisebb közönséget, — három dráma adatott egymástán. — Decz. 31-én „Molnár és gyermeke“ Raupachtól. — Jan. 1-én „Bibor és Gyász“ Hegedűstől. — és Jan. 2-án A „Not-redame harangozója“ Hugó Victortól. Raupach kísérteties Schauergerchichtéjében Mária-t, ugyszintén Hugó Victor regényes művében Esme-ráldát Sz. Mátrai Laura asszony játszta, azzal az ihlettséggel, melylyel az ily értelemdus lénye-ket oly mesterileg meg tudja teremteni, általában az érzelő Mária s a kellemdus Esmeralda legjobb szerepei közé tartozik. Takács a nevezett három drámában mint Reinhold, Pál atya és Don Clande három kitűnően sikerült alakot állított elénk, kü-lönösen Reinhold alakja kiemelendő, melyet mű-vészien egyénített. Idilt „Bibor és gyász“ban Kas-sainé adta meglehetősen. Ugyan e drámában Szász Miklós mutatá be magát mint Béla. Már alakja nem alkalmas az elsőrendű hős szerelme-sek eljátszhatására, hangja sem elég erős sem eléggé érczes, szavaiata kezdetleges, modulatai pe-dig épen vidékiesen tulmozgékonyak, általában ily nagy szerepekre csak vidéki kisebb társulatoknál járja meg, nálunk legtennebb segéd-színész lehet-ne. — Az értesüléstünk szerint közelebb színre ker-ülő ujdonságok közül megemlítjük a „Cromwell Olivier“ vagy az angol szabadságharc című kor és jellemrajzot, mely január 8-án kerül itt először színre Raupachtól, a jutalmazandó Erdé-lyi Sándor, szorgalmas színészünk, fordítása szerint, s a mely bizonyára a közönség meleg pártolásával fog találkozni. Továbbá adatni fognak januárius 12-kén „Zuavok“ új operett, 13-án Stuart Mária Sz. Mátrai Laura-val a cimaze-reppen, 20-án Don Sebastian új opera itt elő-ször, Dalfy jutalmául.

(r.) A helybeli conservatorium monoton tör-ténetében érdekes események vannak fejlődésben. Az egylet, mely évek óta, a szó szoros értelmében, csak teng, újabban reformteljes mozgalmakban adja életjelét, melyek szép reményekre jogosíthatják fel az egylet és zene valódi barátait. Tegnapelőtt az egylet tagjai közgyűlést tartottak, mely alkalmmal általános érdekeltség mutatkozott a conservatorium jövője iránt. Elnök id. gróf Bethlen János lemondá-sa tudásul lön véte, azután az elnök és titkári hely ideiglenesen betöltötett, előbbire id. Bodor Pál, utóbbira L. Bodor László lettek megválasztva. Ide-iglenes zeneigazgatónak az elhalálozott Ruzicska helyett Schell Mihály maradt. Ezek után a házi zenekör egyik tagja, dr. Hintz György, lelkes szót emelt azon eszme mellett, hogy valahára létesüljen a conservatorium és zenekör rég óhajtott egyesü-lése. Az eszme nem új; tudunk szerint többször volt már szőnyegen, hanem számtalan akadály miatt a jobbák törekvése mindannyiszor megghiúsult. A helyet, — mely egyesült volna a két társaság és kö-zös erővel törekedett volna a nemes czél felé, ön-állóságuk iránti féltékenységükben egymástól iso-lálva paugottak, egyik sem törekedett tökély felé vezető, üdvös versenyre. Ne vegyük le a fátyolt a

